СТАНОВИЩЕ

за дисертационен труд и материали на Мартина Георгиева Евгениева, докторант към катедра „Физикохимия“, Учебно-научна лаборатория по химическо образование и история и философия на химията, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по химия) за присъждане на образователната и научна степен „Доктор” на тема **“Влияние на самостоятелните учебни дейности върху мотивацията и нагласите за учене по химия в средното училище“**

от доц. д-р Александрия Иванова Генджова, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Методика на обучението по химия и опазване на околната среда), член на Научното жури

1.Общо представяне на материалите, биографични данни, структура и изложение на дисертационния труд

Докторантът Мартина Евгениева е представила необходимите материали надлежно подготвени и покриващи всички изисквания за защита на дисертационния труд. От 2014 г. до момента Г-жа Евгениева е учител по биология и химия, първо в СГСАГ „Христо Ботев“, а от 2019 г. – в 32. СУИЧЕ „ Св. Климент Охридски“ – гр. София. Споменавам посочените биографични данни в подкрепа на становището ми, че Г-жа Евгениева има достатъчен практически опит в областта на изследването, което неминуемо се отразява и съдейства за доброто качеството на дисертационния труд.

Дисертационният труд е организиран в увод, три глави, заключение и списък с литературните източници, обхващащи 202 заглавия, от които 18 на кирилица и 184 на латиница. Дисертационното изследване е представено на 183 стр. от които 150 стр. основен текст. Включени са три приложения.

2.Актуалност на изследователската тема и целесъобразност на поставените цели, задачи и методи на изследване

Темата на изследването е изключително актуална, тъй като засяга един от основните дефицити в съвременното образование – пропастта между теоретичното съдържание и интересите на съвременното поколение. Традиционните методи вече не работят при учениците, свикнали с бърз достъп до информация. Нужни са подходи, които да стимулират нагласите и мотивацията на младите хора. В този смисъл приветствам усилията на докторанта да се насочи в тази изследователска област.

Главната цел на изследването е коректно формулирана, изследователските въпроси са тясно свързани с целта и са логически последователни. Представена е научно издържана и адекватно проверима хипотеза. Задачите (теоретични и практически) са адекватно произтичащи от целта. Изследователските методи са правилно избрани и осигуряват постигането на поставената цел и произтичащите от целта задачи.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

В Първата глава на дисертационния труд е извършен е задълбочен теоретичен анализ и систематизация на съвременните психологически и педагогически концепции за нагласите и мотивацията, като те са успешно адаптирани към спецификата на обучението по химия и природни науки. Идентифицирани и класифицирани са вътрешните и външните фактори, влияещи върху мотивационния профил на учениците, с акцент върху развитието на химичното знание. Разработена е теоретична и методологическа основа за провеждане на педагогически експеримент, чрез който да се проследи влиянието на самостоятелните учебни дейности върху промяната в нагласите и мотивацията за учене.
Научно аргументирано е използването на смесени методи за събиране на данни за нагласите на учениците към ученето по химия и техните промени: анкетиране, интервюиране на учениците и наблюдение на тяхното поведение по определени показатели.
Във Втората глава се очертава практическият метод за повишаване мотивацията и подобряване на нагласите за учене по химия в 9. клас чрез самостоятелна работа и разработка на конкретни учебни ресурси (задачи и работни листове). Много добро впечатление прави адаптиране на конкретното образователното съдържание по химия, подбора на центрирани към ученика подходи и дидактически ресурси спрямо психологическите характеристики на учениците и целта на интервенцията. Систематизирани са конкретни методи и видове самостоятелна работа, приложими специално в часовете по химия. Принос на докторантката е разработването на конкретни задачи и работни листове, съобразени с учебната програма за IX клас (тема „Строеж на веществото“), които служат за практическо стимулиране на учениците. В края на главата е предложена цялостната структура на педагогическото изследване, която включва оперативен модел за измерване на промяната в нагласите и мотивацията чрез самостоятелна работа.

В Третата глава са представени изследователската методология и резултати.

Дисертационното изследване може да бъде класифицирано по различен начин в зависимост от контекста: *Изследване в действие (Action Research), за*щото учителят реално изследва собствената си работа с цел да я подобри; Изследване с к*вази-експериментален дизайн с множество нееквивалентни групи, т*ъй като използваните групи са естествени, а не са случайно подбрани. Независимо от начина, по който ще бъде определено, изследването е важно да се отбележи начина на провеждането му. В разработката ясно са описани защо, как и кога са приложени съответните методи и инструменти. Използваната триангулация на качествени и количествени методи (анкети, интервюта и наблюдение), гарантира обективност и пълнота на изводите.

Получените резултати ясно доказват ефективност на интервенцията: Експериментално е потвърдено, че активните методи на работа значително повишават самоувереността на учениците и удовлетвореността им от учебната среда.

Може да се заключи, че дисертационният труд предлага доказан, работещ модел за преминаване от пасивно към активно самостоятелно обучение по химия, съобразен с възрастовите особености на днешните ученици.

Като цяло разработката на Мартина Евгениева е носител на качествата актуалност в съвременните условия, новост като идея и реализация в условията на обучението по химия, умения за анализ и прогнозиране на бъдещо развитие на идеята, коректност като изпълнение и представяне.

4. Въпроси

Към докторантката имам следните въпроси:

1) Какви бяха мотивите Ви да заложите на дизайн с няколко нееквивалентни експериментални групи вместо използването на чиста контролна група?

2) До каква степен промяната в мотивацията/нагласите на учениците по време на интервенцията се превърна във фактор за промяна на техния успех?

5.Анализ на приносите

Основните приноси са в теоретико-приложен аспект, коректно формулирани и изведени от целта, основните задачи, теоретични обобщения и емпирични доказателства.

Авторефератът структурно и съдържателно отразява в синтезиран вид дисертационния труд.

6. Заключение

В заключение считам, че предоставеният ми за анализ дисертационен труд „Влияние на самостоятелните учебни дейности върху мотивацията и нагласите за учене по химия в

средното училище“ отговаря на качествените и количествени критерии Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), за придобиване на образователната и научна степен „доктор” и безспорно илюстрира необходимото научно равнище и новост на представените идеи.

Дисертационният труд показва, че докторантът притежава теоретични знания и професионални умения като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Убедено давам своята положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен доктор на **Мартина Георгиева Евгениева** в професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по…(Методика на обучението по химия).

22.04.2026 г

Гр. София

Подпис: Aleksandriya Gendzhova

Digitally signed by Aleksandriya Gendzhova
Date: 2026.04.22 07:00:31 +03'00'

доц. д-р А. Генджова